

FÅGELINVENTERING

Kiruna flygplats

Juni 2024

Fågelinventering Kiruna flygplats

BESTÄLLARE	Swedavia AB
UPPDRAG	30015004-003
UTFÖRARE	Sweco AB Umeå Miljö
ANSVARIG	David Rocksén
INVENTERING	David Rocksén.
RAPPORT	David Rocksén
GRANSKNING	Kristin Luukinen

INNEHÅLL

1 INLEDNING	3
1.1 Bakgrund	3
1.2 Uppdragets syfte	3
2 METOD	4
2.1 Metodbeskrivning	4
2.2 GIS och fältdatafångst	5
3 RESULTAT	6
3.1 Inventeringsområdet och det omgivande landskapet	6
3.2 Resultat av fältinventeringen	6
4 REFERENSER	8

1 INLEDNING

1.1 BAKGRUND

Swedavia planerar att fortsätta utveckla Kiruna flygplats och detaljplanearbetet har påbörjats för det södra verksamhetsområdet, Etapp 1. Detaljplanens handlingar tas fram av Swedavia Real Estate genom plankonsult hos Byrån för Arkitektur och Urbanism, BAU, i samarbete med Kiruna kommun.

Det större myrområdet beläget väster om flygplatsen har tidigare inventerats på fåglar av konsultfirman Pelagia AB. Dessutom finns också många fågelobservationer på Artportalen från personer som gjort observationer i samband med att de väntat på flyget.

Som en del i utredningsarbetet har Sweco under juni 2024 genomfört en kompletterande fågelinventering i ett avgränsat område nära flygplatsen. Fågelinventeringen utfördes av David Rocksén (Davroc konsult och foto) och Kristin Luukinen (Sweco) och presenteras i denna rapport.

1.2 UPPDRAGETS SYFTE

Syftet med inventeringen är att beskriva fågelfaunan inom det avgränsade inventeringsområdet, men observationer som gjordes inom några 100 m från inventeringsområdet redovisas också. Resultatet från inventeringen kan användas för bedömning av påverkan på fågellivet samt användas för eventuella skyddsåtgärder i projektet.

2 METOD

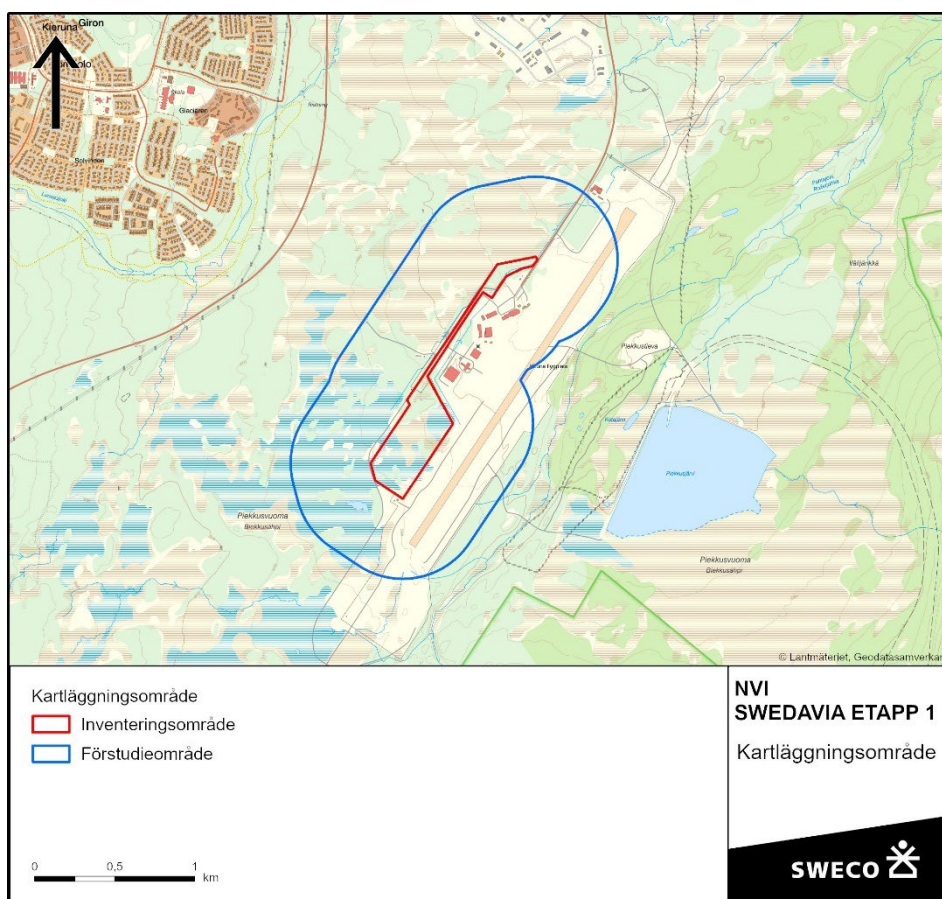
2.1 METODBESKRIVNING

Fåglar har inventerats genom förenklad revirkartering (2 besök) och hela inventeringsområdet har gått igenom. Samtliga arter noterades och de arter som är rödlistade fåglar och/eller ingår i EU:s fågeldirektiv redovisas i tabell 1.

Kartläggningsområdet är beläget sydöst om Kiruna samhälle (Figur 1). Kartläggningsområdet utgörs av ett större förstudieområde på cirka 300 hektar (blå avgränsning i Figur 1) och ett mindre område på cirka 23 hektar (röd avgränsning i Figur 1) där naturvärdesinventering utförts (se bilaga för NVI).

Den valda buffertzonen runt detaljplaneområdet bedöms tillräcklig för att samla in relevant miljöinformation i det omgivande landskapet som kan bidra till inventeringen och bedömningarna.

Vad gäller denna fågelinventering så har samtliga fåglar inom förstudieområdet (blå avgränsning i Figur 1) tagits med eftersom fåglar är rörliga och har revir som kan sträcka sig både inom och utanför detaljplanegränsen (Figur 1).

Figur 1. Inventeringsområdet (blå linje) och detaljplanegränsen (röd linje).

Speciellt fokus har riktats mot häckande och revirhävande fågelarter men även områden där rastande fåglar kan uppträda i större mängder vår och höst. Området är rikt på våtmarker som kan vara intressanta häcklokaler och rastlokaler för fåglar.

Fågelinventeringen utfördes 26:e och 27:e juni 2024. Inventeringsinsatsen startade i gryningen vid inventeringstillfällena, cirka kl. 03.00 och avslutades innan kl 10 båda dagarna. Senare än kl. 10 på förmiddagen är inte lämplig tid för riktad fågelinventering eftersom sångaktiviteten går ned markant mitt på dagen. Vädret samtliga dagar var sol till växlande molnighet med svag vind, vilket ger goda förutsättningar för att höra revirhävdande fåglar. Inventerare har varit David Rocksén och Kristin Luukinen.

Under natten mellan den 26:e och den 27:e placerades två ljudboxar ut i området för att inventera eventuellt nattsjungande fåglar.

Fåglar som noterats under denna fågelinventering har tagits med liksom fågeluppgifter från tidigare fågelinventeringar inom 1 km från detaljplaneområdet. Fåglar som tidigare rapporterats in till Artportalen redovisas från år 2000 (tabell 1).

2.2 GIS OCH FÄLTDATAFÅNGST

Information samlades in i fält med hjälp av en surfplatta. Noggrannheten för positionering med denna utrustning är +/- 10 meter. Arter identifierades i fält och registrerades i ArcGIS Online (AGOL). Koordinatsystemet som använts är SWEREF 99 TM.

Inspelning av fågelläten med ljudbox (SM4, Wildlife acoustics) utfördes på två platser inom inventeringsområdet natten mellan 26 och 27:e juni. Fågelläten analyserades i efterhand med hjälp av mjukvaran Audacity.

3 RESULTAT

3.1 INVENTERINGSOMRÅDET OCH DET OMGIVANDE LANDSKAPET

Kartläggningsområdet återfinns i anslutning till Kiruna flygplats, cirka tre km söder om Nya Kiruna centrum, Kiruna kommun. Området indelas till regionen Norra barrskogs-Lappland (Nordiska ministerrådet, 1984). Berggrunden utgörs av ryolit och granit, medan de ytliga jordarterna utgörs till största delen av torv, överlagrad morän.

Området ligger cirka 450 m ö.h. och präglas av en förfjällsterräng med våtmarker, fjällbjörkskogar och barrskogar. Området i anslutning till flygplatsen utgörs huvudsakligen av det större våtmarksområdet Piekkusvuoma samt antropogena miljöer tillhörande Kiruna flygplats.

De flesta myrarna i området är påverkade av dikning. En del öppna vattenytor finns dock, t.ex några direkt väster om detaljplaneområdet. Skogsmarken består mestadels av magra fjällbjörkskogar med inslag av tall.

På historiska flygbilder från omkring 1960 framgår att kartläggningsområdet var obebyggt och utgjordes av våtmark, skog och vattendrag. Kiruna flygplats öppnade dock kort efter det.

Detaljplanen omfattar en i nuläget obebyggd yta väster om rullbanan och söder om befintliga bebyggda delar av flygplatsområdet (terminalbyggnad mm). Detaljplaneområdet omges i dagsläget av en grusväg i de västra delarna och befintliga dikessystem inom och intill aktuellt område.

3.2 RESULTAT AV FÄLTINVENTERINGEN

Översikt

Sammanlagt noterades vid fältinventeringen sex rödlistade fågelarter och tre som ingår i EU:s fågeldirektiv bilaga 1 (Tabell 1). Rödlistade arter som noterades var björktrast (NT), gråkråka (NT), gulsparv (NT), buskskvätta (NT), rödvingetrast (NT) och sävsparv (NT). De arter som ingår i EU:s Fågeldirektivets bilaga 1 var ljungpipare och grönbena.

Om man lägger till data som inrapporterats till Artportalen inom ett avstånd på 1 km från detaljplaneområdet har det setts totalt 18 fågelarter som är antingen rödlistade eller ingår i EU:s fågeldirektiv bilaga 1 (Tabell 1).

Karaktärsarter på våtmarker inom inventeringsområdet är ängspiplärka, gulärta och grönbena. I områden med lövskog dominerar lövsångare, bergfink och rödvingetrast.

Samtliga noterade arter bedöms ha förutsättningar att bibehålla lokala och regionala populationer med gynnsam bevarandestatus även om detaljplaneområdet nyttjas för ny bebyggelse. Omgivande våtmark är mycket stor och liknande miljöer återfinns i stora arealer i omgivningarna. Dessutom bör nämnas att området runt flygplatsen redan nu är stört av buller vilket ser ut att ha obetydlig påverkan på fågelpopulationerna.

Tabell 1: Fåglar som anges i tabellen är påträffade i fält i samband med fågelinventeringen (fet stil), eller inom 1 km tidigare inrapporterade arter till Artportalen (ej fet stil). Rödlistade fåglar samt fåglar som ingår i EU:s fågeldirektiv Bilaga 1 visas i kolumnen för klassning. Sammantaget görs även en bedömning av förekomst.

Art	Klassning	Bedömd förekomst
bergfink		Karaktärsart i området
björktrast	NT	Troligen häckfågel
blåhake	FD	Minst 2 revir inom inventeringsområdet.

Art	Klassning	Bedömd förekomst
brushane		Ej sedd under inventeringen. Fåtalig häckfågel på större myrområdet.
buskskvätta	NT	Minst 1 revir inom inventeringsområdet.
dalripa		Troligen häckfågel
enkelbeckasin		Troligen häckfågel
fjällvråk	NT	Ej häckande inom området men födosöker ibland över större myrområdet väster om flygplatsen.
gråkråka	NT	Ett exemplar noterad under inventeringen. Möjligen häckfågel.
gråsiska		Noterad överflygande. Möjligen häckfågel.
grönbena	FD	Vanlig häckfågel på myrar i området. Minst 1 revir inom inventeringsområdet och flera par precis utanför.
grönsiska		Noterad överflygande. Möjligen häckfågel.
gulspurv	NT	Ett revir noterat inom inventeringsområdet.
gulärta		Tämligen allmän häckfågel på myrar i området.
hökuggla	FD	Ej noterad under inventeringen. Sedd tidigare under häckningstid väster om på stora myrområdet.
jorduggla	FD	Har setts på större myrområdet väster om detaljplaneområdet. Kan tänkas häcka vissa år på det större myrområdet.
kricka	VU	Ej noterad under inventeringen men bedöms kunna häcka utanför inventerat område.
ladusvala		Häcker vid flygplatsen och födosöker i området.
ljungpipare	FD	Noterad inom inventeringsområdet. Tämligen allmän på myrar i området.
lövsångare		Karaktärsart i området
rödstjärt		Troligen häckfågel
rödvingetrast	NT	Karaktärsart. Häcker i området
skata		Häckfågel i närheten av flygplatsen, men inte inom inventeringsområdet.
stenfalk	NT	Möjlig häckfågel på det större myrområdet, åtminstone vissa år.
stenskvätta		Häckande vid flygplatsområdet. Arten trivs på ruderatmark.
stjärtand	VU	Ett par noterad under häckningstid på stora myrområdet väster om inventeringsområdet.
storspov	EN	Tidigare noterad rastande vid flygplatsen. Bedöms ej som häckfågel.
svartsnäppa	NT	Ej noterad under inventeringen. Häcker på större myrområdet.
sävspurv	NT	Tämligen allmän häckfågel i området
sävsångare		Ej noterad under inventeringen. Möjlig häckfågel.
trana	FD	Ej noterad under inventeringen. Häcker på myrar i området. Ökat mycket kraftigt i landet.
varfågel		Tämligen ovanlig häckfågel som noterats häckande 2023 en bit väster om flygplatsen.
videsparv	NT	Noterad sjungande en gång tidigare i närheten av flygplatsen.
ängspiälärka		Karaktärsart i området

4 REFERENSER

1. Ahti, T. m.fl. 1968. Vegetation zones and their sections in north-western Europe. *Annales Botanici Fennici*. 5:169 – 211.
 2. ArtDatabanken SLU. 2020. www.artfakta.se (besökt 2024-11-30)
 3. Nordiska ministerrådet. 1984. Naturgeografisk regionindelning av Norden. 2 uppl. ISBN 91-38-08239-X
 4. SLU Artdatabanken (2020). Rödlistade arter i Sverige 2020. SLU, Uppsala
-

BESTÄLLARE Swedavia AB
UPPDRAG Fågelinventering Kiruna flygplats
UTFÖRARE Sweco AB
GRANSKNING Kristin Luukinen
INVENTERING David Rocksén
RAPPORT David Rocksén